

Riječ urednika

Dvadeset prva Katehetska zimska škola koju je i ove godine organizirala Pastoralna komisija pri Hrvatskoj uniji VRP u suradnji s Katehetskim institutom KBF Sveučilišta u Zagrebu i Povjerenstvom Zagrebačke nadbiskupije za vjeronauk u školi, održana je u Zagrebu u prostorijama Nadbiskupske klasične gimnazije od 10. do 14. siječnja 1994. Tema je bila: "Ivanovo evanđelje i naša kateheza". Tijekom pet dana predavači su nastojali s raznih strana osvijetliti i približiti Četvrto evanđelje, koje - kao što se to ubrzo moglo vidjeti - nije uzalud prozvano i duhovnim evanđeljem. Naš je časopis i ovaj put, slično kao i prošle godine, kada je bila riječ o Lukinu evanđelju, nastojao izići ususret predavačima KZŠ kako bi se njihova predavanja čim prije stavila na uvid što široj katehetskoj i čitateljskoj publici. Kao što i sami možete vidjeti, velik dio predavača spremno je prihvatio našu ponudu i pred vama se sada nalazi glavnina predavanja s ovogodišnje KZŠ. Za to moramo zahvaliti ne samo predavačima i organizatorima, nego napose predsjednici Pastoralne komisije HUVRP s. Miroslavi Crljenković. Ona se naime svesrdno zauzela postavši svojevrsan "most suradnje" između predavača i "Kateheze" te joj na tome i ovom prigodom najsrdačnije hvala.

Četvrto je evanđelje zanimljivo i poznato zbog više razloga. Drugačije je od prva tri sinoptička evanđelja, a opet ima s njima toliko zajedničkih i dodirnih točaka. U tom se evanđelju posebno opisuje Isusa i njegovo djelovanje, a Duh nam Sveti pritom pomaže shvatiti Isusovu povijest, tu osobitu "radosnu vijest" koja je i za nas i za naše vrijeme. Ivan želi u nama probuditi i osokoliti vjernika koji će biti sposoban i spreman "vidjeti" tjelesnim očima, ali u isto vrijeme i "vjerovati" kako bi uzmogao vidjeti i onim drugim očima, očima srca. Uistinu, svaki navještaj služitelja radosne vijesti trebao bi, s obzirom na svoj pedagoški vid, slijediti tri temeljne smjernice: težiti k shvaćanju poruke koja se prenosi, a odatle proizlazi i zadatak za katehetu i vjeroučitelja da nastoji i osobno steći određene kvalitete i sadržaje; nastojati tako naviještati i prenositi da slušatelje i naslovnike potakne na izbor. Susljedno tome, navještaj će biti istinski navještaj bude li s vremenom pretočen u praksu, u služenje i susret, drugim riječima u pouku koja će biti i trajna kateheza u kojoj se razvija obostrani susret i priopćivanje sadržaja i vrednota što se izmjenjuju u pedagoškom procesu davanja i primanja koji se odvija između navjestitelja i naslovnika, vjeroučitelja i vjeroučenika.

Treba dakle težiti takvome pastoralno-katehetskom pristupu Bibliji u kojem vjeroučitelj biblijske sadržaje prihvaća kao Božju riječ i, vjeran svojoj zadaći služenja zajednici, nastoji tu istu riječ staviti u službu života i vjere zajednice. U tom se smislu gotovo spontano javljaju pitanja o tome koje je i kakvo značenje Biblije u životu svakog kršćanina, odnosno što zapravo znači vjerovati u nadahnuće biblijskoga teksta. Moglo bi se tako podsjetiti da Božja riječ u sebi krije tri poziva koji svaki na svoj način od svakoga od nas zahtijevaju zauzimanje određenog stava i konkretno djelovanje. To je naime riječ koja nas obavještava, iznoseći pred nas ono što se dogodilo, zatim nam se izravno obraća kao slušateljima ili čitateljima da bi nas na kraju poticala na iskustveno djelovanje. Netko je to iskustvo što ga vjernik živi slušajući Božju riječ, nazvao "petim evanđeljem".

Pred nama su, međutim, razmišljanja i konkretni doprinosi koji nas uvode u dublje razumijevanje Četvrtog evanđelja. U prvom prilogu A. Popović nas uvodi u "pitanje odnosa Ivanova evanđelja i sinoptika", jer to je pitanje "nezaobilazno" za razumijevanje njegova sadržaja kao i samog nastanka. Autor nas upoznaje s temeljnim dodirnim točkama, ali upozorava i na razmimoilaženje između Ivana i sinoptika. U tom smislu važno je prisjetiti se uloge ivanovske zajednice u procesu ivanovskog prericanja i oblikovanja zajedničke tradicije, te činjenice da nam Ivanovo evanđelje u konačnu obliku želi prikazati neke Isusove značajke koje su kod sinoptika manje izražene.

Ivanovo ćemo evanđelje u svakom slučaju moći bolje shvatiti budemo li imali na umu i komunikacijsku posebnost Isusovih susreta sa živim ljudima, njegovim suvremenikima, bilo da je riječ o njegovim učenicima, ili o Natanaelu, Nikodemu i Samarijanki. Kao što nam to tumači J. Baloban u drugom prilogu, riječ je o Isusovim susretima sa živim ljudima pri čemu treba uvijek nastojati uočiti ono što je temeljna važnost za te susrete: riječ je o spasenijskim susretima, koji mijenjaju život Isusovih sugovornika. Zanimljivo je u tom smislu uočiti i posebnost Isusova stava s obzirom na čudo ili na sve ono što bismo mi u današnjem rječniku mogli otkriti kao mogućnost stvaranja popularnosti i određene samo-propagande. U sljedećem prilogu I. Dugandžić nas uvodi u Isusovo poimanje čuda i svega onoga što bi se u današnjem životu i rječniku moglo iskoristiti i predložiti kao dobar EPP odnosno kao prilika za stjecanje popularnosti i privlačenje publike, umnažanje slušatelja i gledatelja (tko od nas nije o tome dosad čuo kad je riječ o popularnim glumcima, pjevačima, sviračima ili o pojedinim televizijskim emisijama i programima). Četvrto evanđelje nam u tom smislu može biti koristan putokaz kako bismo otkrili važnost znaka u Isusovu životu i djelovanju, ali i da znamo u svome životu kao vjernici živjeti svoju vjeru ne tražeći na prvom mjestu čuda za potvrdu te vjere.

Boljem razumijevanju, tumačenju i življenju Ivanova evanđelja svakako će pridonijeti i tekst što ga je napisao P. Vidović, koji nam nastoji protumačiti znakovitost i posebnost Isusova izričaja "Ja jesam" što ga susrećemo upravo u Četvrtom evanđelju. Iako nam na prvi pogled može izgledati da su to pitanja koja mogu zanimati samo stručnjake, dakle uski krug specijalista, bit će dobro uložimo li malo truda i pročitamo i taj članak. Vidjet ćemo da i te riječi ističu Isusovu bit i značenje njegove osobe, pozivajući nas da uvijek imamo na umu cjelovitost i posebnost Pisma, Staroga i Novoga zavjeta. T. Ivančić uvodi nas zatim u znakovitost Isusova oproštajna govora, podsjećajući nas da smo svi mi vjernici pozvani biti loza koja raste i oslanja se na Isusa koji je trs. Svima nam je poznato da Bibliju nije lako čitati ni razumjeti i da su različiti načini i putevi kojima se može pristupiti tome tekstu. Podsjećajući nas da postoje i "objektivni" i "subjektivni" pristupi, V. Badurina nas upozna je s psihološko-komunikacijskim vidom susreta s evanđeoskim tekstovima upućujući u tom smislu na jednu od mogućih konkretizacija takva pristupa. Riječ je o "bibliodrami", pri kojoj važnu ulogu imaju prije svega činjenice i događanja, tj. rad sa samim sobom.

U ova teška i ozbiljna vremena sigurno će nam koristiti poticajno razmišljanje T. Ivančića o zlu, krivnji i patnji. O njihovu postojanju i dubokom značenju za naš današnji život nije potrebno nikome posebno govoriti. To će nam razmišljanje pomoći da dublje uđemo u misterij zla ali i Božjeg milosrđa.

Iako prilog D. Rosandića i M. Alerića nije izravno povezan s KZŠ, vjerujem da će svima nama biti zanimljivo vidjeti kakve se sve misli javljaju u glavama vjeroučenika kad se započne raditi na nekoj vjeronaučnoj nastavnoj jedinici. Bilo bi zanimljivo čuti u tom smislu iskustva i mišljenja Vas, drage čitateljice i čitatelji, kako bi i u ovom slučaju poruka, koju svaki broj "Kateheze" nosi svojim čitateljima, bila ne jednosmjerna nego dvosmjerna, a sve radi što boljeg razumijevanja i obogaćivanja "našeg" časopisa. U tom će smislu biti korisno pročitati i prilog N. Kujundžića o jednoj, nedavno izišloj knjizi o športu. Možda će nam tada biti i malo jasnije na koji način vjeronauk u školi i svaki drugi oblik pouke i rasta u vjeri imaju i mogu imati veze i sa športom. Napokon, ne treba zaboraviti niti one koji su se sjetili Uredništva svojim izdanjima, među kojima ćete otkriti i dva nova teološka časopisa. Poželimo im dugo i uspješno izlaženje! Ugodno i plodonosno čitanje želi Vam

Urednik